

LAKIALOITE 53/2009 vp

Laki oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

"Nekalan kaksoissurmasta jaettiin tiistaina ilta-päivällä tuomiot Tampereen kärjäoikeudessa. Markku Laitinen ja Toni Välimaa tuomittiin kahdesta murhasta elinkautisiin vankeusrangaistuksiin. Teemu Lappalainen ja Juha Olkkola tuomittiin taposta ja törkeästä pahoinpitelystä kumpikin seitsemän vuoden ja kuuden kuukauden vankeusrangaistuksiin. Syytetyt esiintyivät oikeudessa nykytyylin mukaisesti huput päässä ja kasvot peitettyinä." Tämän kaltaisia otsikoita, uutisia ja kuvia on ollut julkisuudessa yhä enemmän. Vakavistakin rikoksista syytettynä olevat henkilöt esiintyvät oikeuden istunnoissa kasvot peitettyinä tai muuten naamioituneina. Tällaisesta käyttäytymisestä on tullut runsaasti palautetta kansalaisilta, ja siitä on käyty keskustelua erilaisilla mielipidepalstoilla. Suomalaisista valtaosa haluaisi kieltää syytetyn naamioitumisen oikeussalissa.

Median kautta kansalaisille välittyy kuvaa rikoksentehtävistä, jotka oikeussalissa puolittain makaavat pöydällä kasvojaan käsien alla piilottellen tai ovat naamioituneet kasvot peittäväillä vaatteilla. Tuomioistuimen kunnioituksesta ei näy jälkeäkään myöskään niiden asianajajien käytöksessä, jotka parhaansa mukaan avustavat syytettyjä pitämään kasvonsa peitettyinä. Oikeudenkäyntien uutisointia seuraaville voi näistä uutiskuvista jäädä valheellinen käsitys siitä, että oikeuden edessä voi tavallaan pysyä piilossa tarvitsematta kohdata tekoaan ja uhrejaan tai heidän omaisiaan silmästä silmään. Tuomioistuim-

käsittelyn rikoksia ennalta ehkäisevä vaikutus mitätöityy, kun oikeussalissa ei vaadita syytetyltä myös kasvot paljastavaa ja asiallista esiintymistä.

Oikeudenkäynteihin liittyy nykyisin entistä enemmän julkisuutta kaikkien medioiden välityksellä. Julkisuuden henkilöiden esiintyminen oikeussalissa on saanut paljon huomiota mediasa. Myös raakojen henkirikosten käsittelyjä oikeudessa on seurattu tiiviisti televisiossa ja lehdistössä sekä myös internetissä. Oikeudenkäyntien runsas julkisuus voi kuitenkin olla haitallista asian käsittelylle, ja se myös heikentää kansalaisten oikeuslaitoksen kunnioittamista.

Utiskuvat oikeudenkäynneistä osoittavat, että oikeuden puheenjohtaja tarvitsee järjestyksen valvonnan tueksi nykyistä seikkaperäisempää sääntelyä siitä, mikä on asianmukaista käytöstä oikeussalissa. Oikeudenkäymiskaareen on tarpeen lisätä säännökset siitä, ettei kasvojen peittäminen tai vaatteiden avulla naamioituminen ole oikeussalissa sallittua. Tämä on tarpeen oikeuslaitoksen ja oikeudenkäyntien kunnioituksen turvaamiseksi sekä kansalaisten oikeudentajun takaamiseksi.

Mikäli syytetyn henkilöllisyys on tarpeen pitää salassa, on asianmukaista rajata median oikeuksia kuvaamiseen siten, että minkäänlaista kuvaamista oikeussalissa ei sallita. Näin välttämme uutiskuvilta, joissa syytetty esiintyy oikeussalissa asiattomasti pukeutuneena tai asiattomasti käyttäytyen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 244/2006, sekä
lisätään 14 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 244/2006, uusi 2 momentti seuraavasti:

14 luku

Asian käsittelystä oikeudessa

6 §

Asiansaisten ei ole sallittua esiintyä oikeus-
salissa kasvot peitettynä tai naamioituneena.

7 §

Sitä, joka häiritsee käsittelyä, esiintyy oikeus-
salissa kasvot peitettynä tai naamioituneena tai

ei tottele oikeutta tai sen puheenjohtajaa taikka
muutoin loukkaa tuomioistuimen arvoa tai joka
oikeudessa tai oikeuteen annetussa kirjoitukses-
sa käyttää loukkaavaa taikka epäkunnioittavaa
puhe- tai kirjoitustapaa, saa oikeus omasta aloit-
teestaan heti rangaista sakolla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2009

Pertti Hemmilä /kok